

Ефективне управління державним боргом є запорукою зростання економіки, інвестиційної привабливості, фінансової стабільності держави, тобто є одним з головних чинників забезпечення макроекономічної стабільності в державі.

Література

1. Електронний ресурс [<https://mof.gov.ua/uk/osnovna-informacija>]
2. Електронний ресурс [<https://mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovani-derzhavju-borg>]
3. Електронний ресурс [<https://mof.gov.ua/uk/borgovi-pokazniki-st>]
4. Бондарук Т. Г. Державний борг України та видатки бюджету на його обслуговування / Т.Г. Бондарчук, О.С. Бондарчук, Н.Ю. Мельничук // Статистика України. - 2018. - № 1. - С. 30–39

УДК 336.74

Миронова Юлія Юрївна

кандидат економічних наук, доцент,

*Ізмайло Олена Романівна, Лук'янченко Анастасія Олександрівна,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка*

ВПЛИВ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ НА СТАН ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ

Грошово-кредитна політика трактується як комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання визначених даним законом засобів та методів. Грошово-кредитний ринок – це частина грошового ринку, яка знаходиться під безпосереднім впливом центрального банку, та включає ряд інструментів та методів, завдяки яким можлива реалізація грошово-кредитної політики держави.

Головним завданням функціонування грошово-кредитної системи є розробка і реалізація певної грошово-кредитної (монетарної) політики. Позитивний вплив цієї політики на розвиток економіки визначає ефективність самої грошової системи. Слід зазначити, що грошово-кредитна політика зазнає постійних змін через те, що вона пов'язана з політичною та економічною ситуацією в державі.

На даний момент доводиться констатувати наявність фінансової кризи в Україні, у зв'язку з чим монетарна політика держави має бути спрямована на забезпечення стабільності та стійкості національної валюти, запобігання подальшому зростанню безробіття і стабілізацію валютного ринку.

На основі підходів визначення поняття виділяють ряд принципів, які доцільні при визначенні структури грошово-кредитного ринку:

1) даний ринок включатиме у себе ті сегменти фінансового ринку, на яких НБУ може здійснювати власні операції або опосередковано впливати на їх кон'юнктуру за допомогою інструментів грошово-кредитної політики;

2) інформація про кон'юнктуру грошово-кредитного ринку та про результати діяльності ключових його суб'єктів повинна відображатись у аналітичних матеріалах та статичній звітності Національного банку України;

3) включення сегментів фінансового ринку не повинно суперечити функціям та напрямкам діяльності НБУ, які визначені Законом України «Про Національний банк України» [1].

Основними інструментами НБУ є ринкові та адміністративні важелі впливу і їх комбінації. До адміністративних методів монетарного регулювання належать: кредитні стелі, тобто граничні суми кредитування; адміністративне регулювання процентних ставок, що полягає в обмеженні центральним банком процентних ставок за кредитами; селективна кредитна політика, яка реалізується шляхом адміністративного цільового розподілу кредитів центрального банку між комерційними банками у порядку їх рефінансування.

Національний банк України уже майже протягом 10 років постійно знижує розмір облікової ставки, проте ставки комерційних банків не змінюються у таких самих пропорціях. Отже, рівень облікової ставки НБУ сам по собі не визначає ставки за кредитами комерційних банків.

Велике значення у ринковій економіці мають цінні папери. Купівля-продаж центральним банком цінних паперів є найгнучкішим інструментом впливу на грошово-кредитну політику. Тому проблем, які склалися на ринку цінних паперів в Україні, досить багато, оскільки фондовий ринок, як складова частина фінансового ринку держави, не може уникнути різноманітних криз, які мають місце в економіці.

До таких проблем слід віднести: відставання існуючої законодавчої та нормативно правової бази функціонування фондового ринку від розвитку реальних процесів на ньому; слабкість і недостатність державного регулювання національного ринку цінних паперів; нерозвиненість первинного ринку цінних паперів, практична відсутність операцій з похідними від цінних паперів; відсутність гарантій по операціях з цінними паперами, недовіра населення та його психологічна невідповідність до операцій на фондовому ринку; відсутність гарантій держави щодо захисту грошових заощаджень населення.

Враховуючи ці проблеми, для поліпшення стану фінансового ринку України релевантною є зміна грошово-кредитної політики на більш жорстку й послідовну, а саме: запровадження адміністративного регулювання процентних ставок задля запобігання корупції й зловживань; здійснення націоналізації активів проблемних банків; використання керованого плаваючого курсу з поступовим переходом до режиму вільного обмінного плаваючого курсу; запровадження контролю над зовнішнім боргом приватного сектору; створення системи податкових пільг, які компенсують тимчасові витрати банків і стимулювати мутькапіталізацію їх прибутку.

В Україні перед грошово-кредитною політикою ставиться принципово нове завдання монетарного стимулювання економічного зростання: більш чітко визначення ролі, обов'язків та завдань НБУ, здійснення ефективного розподілу грошових ресурсів, забезпечення прозорості і чистоти монетарних процесів, підвищення ефективності банківської системи щодо довгострокового кредитування й інвестування процесу виробництва тощо.

Головною проблемою сучасного грошово-кредитного ринку України є нестабільність її національної валюти і зростання темпів інфляції. Саме за таких умов, зазвичай, надається перевага тій іноземній валюті, яка є резервною у світі, або до якої існує висока довіра. Для України – це американський долар. Незважаючи на те, що долар в Україні не є офіційним платіжним засобом, більшість великих угод, а саме купівля нерухомості та цінного рухомого майна – здійснюється за посередництва долара. Результатом обігу двох валют в Україні стало формування бімонетарної системи, що призводить до певних негативних наслідків [2].

Таким чином, проведений аналіз ефективності грошово-кредитної політики та грошово-кредитного ринку в цілому виявив низку проблемних питань, що свідчить про необхідність у їх перегляді та чіткому кількісному визначенні за усіма цільовими пріоритетами політики регулятора. Оцінка ефективності грошово-кредитної політики за

«широким цільовим підходом» дозволила констатувати недостатній її рівень як за досягненням усієї ієрархії цілей грошово-кредитної політики центрального банку, визначених чинним законодавством, так і за дотриманням проголошених цільових пріоритетів. Завдання формування оптимальної схеми і конкретних механізмів регулювання грошової маси в обігу є сьогодні надзвичайно актуальним. Необхідно навчитись ефективно використовувати нові ринкові монетарні інструменти, що і є об'єктом наступних наукових досліджень.

Література

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV. Електронний ресурс [Режим доступу]: <http://zakon.nau.ua>.
2. Швець О.Ю. Вплив політики НБУ на стан грошово-кредитного ринку України в сучасних умовах трансформації банківської системи / О.Ю. Швець // Електронний журнал «Ефективна економіка». № 9. 2017. Електронний ресурс [Режим доступу]: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5776>.

УДК 336.71:330.46

Скрипник Галина Олексіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кулікова Марія Володимирівна,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ЗАЛУЧЕНІ КОШТИ, ЯК ВАГОМЕ ДЖЕРЕЛО РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

В умовах циклічного розвитку економіки діяльність банків на ринку залучених ресурсів має особливе стратегічне значення для забезпечення збалансованого розвитку і довгострокової стабільності фінансових інституцій в Україні. Ефективне управління банківськими ресурсами є ключовим завданням, яке сьогодні стоїть перед вітчизняними комерційними банками.

Банківські ресурси — це основа діяльності комерційного банку, від розміру ресурсної бази банку залежать масштаби його діяльності та обсяги отримуваних прибутків. У банківській практиці ресурси комерційних банків поділяють на власні, залучені та позичені кошти. У сфері політики банківського управління щодо мобілізації залучених ресурсів основною метою є створення оптимальної ресурсної бази, яка за умови мінімальних витрат на формування банківських ресурсів може підтримувати стабільний рівень доходу, а репутація банку буде достатньою для акумулювання необхідних фінансових ресурсів на вигідних умовах. Якість управління пасивними операціями значною мірою залежить від вирішення проблем діяльності ефективної політики із забезпечення ресурсів банківських установ та розробки механізму її реалізації.

На жаль, сьогодні складна економічна та політична ситуація спричинила величезні втрати для вітчизняної банківської системи. Для того, щоб залишатися конкурентоспроможними та мати успіх у сфері депозитної діяльності і залучати нові банківські ресурси необхідно не тільки надавати вкладникам широкий та якісний спектр депозитних послуг, але й заохочувати клієнтів до інвестування, створюючи при цьому найбільш сприятливі умови для розміщення їх заощаджень у банківські вклади.

Специфіка функціонування банківської системи характеризується тим, що у